

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 20 juli 2005

om det statliga stöd som Tyskland har beviljat köttförädlingsföretaget Greußener Salamifabrik GmbH

[delgivet med nr K(2005) 2725]

(Endast den tyska texten är giltig)

(2005/920/EG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS KOMMISSION HAR ANTAGIT
DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 88.2 första stycket,

efter att i enlighet med nämnda artikel ⁽¹⁾ ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

I. FÖRFARANDE

- (1) Åtgärden anmäldes genom en skrivelse av den 6 november 1997 med hänvisning till artikel 88.3 i fördraget. Det var uppenbart att stödmottagaren redan tidigare hade fått liknande stöd. Åtgärden registrerades därför i förteckningen över icke anmälda stöd. Genom skrivelser av den 4 februari 1998, den 10 juni 1998 och den 4 februari 1999 överlämnade Tyskland ytterligare uppgifter till kommissionen.
- (2) Genom en skrivelse av den 7 juni 1999 underrättade kommissionen Tyskland om sitt beslut att inleda förfarandet i artikel 88.2 i fördraget med anledning av stödet i fråga.
- (3) Kommissionens beslut att inleda förfarandet har offentliggjorts i *Europeiska gemenskapernas officiella tidning* ⁽²⁾. Kommissionen uppmanade berörda parter att inkomma med synpunkter.
- (4) Synpunkterna vidarebefordrades till Tyskland med begäran om yttrande. Tyskland lämnade sina synpunkter genom en skrivelse av den 23 februari 2000.

⁽¹⁾ EGT C 238, 21.8.1999, s. 15.⁽²⁾ Se fotnot 1.

- (5) Tyskland uppmanade kommissionen genom en skrivelse av den 18 maj 2005, som inkom den 23 maj 2005, att fatta ett beslut på grundval av tillgängliga uppgifter, med hänvisning till artikel 7.7 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i fördraget ⁽³⁾.

II. BESKRIVNING

- (6) Det stödmottagande företaget, Greußener Salamifabrik GmbH, var ett köttförädlingsföretag som tillverkade och sålde korv- och köttprodukter av olika slag. Företaget bearbetade slaktkött, men slaktade inte självt. Enligt de tyska uppgifterna inleddes den 1 oktober 1999 ett insolvensförfarande mot Greußener Salamifabrik GmbH. Kommissionen har inte underrättats om förfarandets resultat. Det verkar dock som om åtminstone företagets anläggningar fortfarande är i drift – under namnet "Greußener Salami- und Schinkenfabrik GmbH". Synpunkterna i detta beslut gäller emellertid företaget Greußener Salamifabrik GmbH, som senare blev insolvent.
- (7) En ständigt sjunkande omsättning gjorde att företaget från och med 1995 gick med förlust och att dess kassaflöde var negativt. Av ett dokument, som utarbetades av företaget Dr. Zimmermann & Partner i september 1996, kan man dra slutsatsen att företagets kassaflödesläge vid denna tidpunkt var mycket kritiskt. Att företaget befann sig i ekonomiska svårigheter framgår av kommissionens beslut om inledande av förfarandet ⁽⁴⁾ och har inte ifrågasatts under granskningsförfarandets gång. En omstrukturering av Greußener Salamifabrik GmbH ansågs nödvändig. För att kunna finansiera omstruktureringen måste företaget under fjärde kvartalet 1996 ta ytterligare lån (375 000 tyska mark från banken Dresdner Bank AG och 725 000 tyska mark från banken Sparkasse Erfurt). För båda lån ställde Thüringer Aufbaubank en fullgörandegaranti på 80 %, dvs. garantin täckte 880 000 tyska mark. Garantin anmäldes inte till kommissionen, vilket strider mot bestämmelserna i kommissionens skrivelse till medlemsstaterna SG(89) D/4328 av den 5 april 1989. Garantin kallas nedan "stöd nr 1".

⁽³⁾ EGT L 83, 27.3.1999, s. 1. Förordningen senast ändrad genom 2003 års anslutningakt.⁽⁴⁾ Se fotnot 1.

(8) Den 8 januari 1997 övertog företaget Ergewa GmbH 75 % av det stödmottagande företags aktier. Den nya ägaren beräknade individuella reserver för osäkra fordringar för export till Ryssland och skrev ned tillgångarna till ett belopp av sammanlagt 1,2 miljoner tyska mark. Tillsammans med en ytterligare försäljningsnedgång försämrade detta balansräkningen så mycket att det krävdes ännu en omstrukturering.

(9) I sin anmälan av den 6 november 1997 klargjorde Tyskland att Greußener Salamifabrik GmbH inte hade uppnått sina omsättnings- och intäktsmål för 1997, att det fanns ständig risk för insolvens och att företaget inte längre kunde anses uppfylla sina återbetalningsskyldigheter gentemot bankerna. Därför utarbetade företaget Schitag, Ernst & Young Deutsche Allgemeine Treuhand AG i augusti 1997 en ny saneringsplan för Greußener Salamifabrik GmbH. Den nya saneringsplanen omfattade tre slag av åtgärder:

a) Sanering av den finansiella strukturen genom

— minskad skuldbelastning genom avskrivning av fordringar,

— omläggning av befintliga banklån,

— kapitaltillskott från aktieägarna.

b) Utarbetande och genomförande av en ny marknadsföringsstrategi.

c) Kostnadsbesparingsåtgärder.

1. Finansiell struktur

(10) Banken Sparkasse Erfurt avstod från fordringar på 1,7 miljoner tyska mark som ett led i omstruktureringen. En del av den garanti som Thüringer Aufbaubank (en statlig bank) hade ställt för lånet på 725 000 tyska mark (se skäl 7) togs i anspråk som kompensation. Inom ramen för omstruktureringen utbetalades 370 000 tyska mark (64 % av garantibeloppet) till Sparkasse Erfurt. En del av den garanti som Bürgschaftsbank Thüringen GmbH (en privatbank) 1993 hade ställt för lånet på 1 miljon tyska mark togs i anspråk som kompensation: 590 000 tyska mark (74 % av garantibeloppet) utbetalades till Sparkasse Erfurt.

(11) Dessutom refinansierade Dresdner Bank Erfurt ett lån på 2,5 miljoner tyska mark, som hade beviljats av Sparkasse

Erfurt. Dresdner Bank ställde dock som villkor för detta att Thüringer Aufbaubank skulle garantera 80 % av lånet.

(12) Att det hade ställts en ny garanti på 2 miljoner tyska mark, och att de tidigare garantierna delvis hade tagits i anspråk (370 000 tyska mark), meddelades kommissionen genom en skrivelse av den 6 november 1997 i enlighet med artikel 88.3 i fördraget. Medlemsstaterna underrättades om detta genom kommissionens skrivelse SG(89) D/4328 av den 5 april 1989. De båda åtgärderna tillsammans kallas nedan "stöd nr 2". Genom skrivelser av den 4 februari 1999 och den 18 maj 2005 meddelade Tyskland att Thüringer Aufbaubanks garanti på 2 miljoner tyska mark bara skulle beviljas under förutsättning att den godkändes av kommissionen.

(13) Lånet från Dresdner Bank Erfurt på 2,5 miljoner tyska mark utbetalades till Greußener Salamifabrik GmbH.

(14) Till sist gav Ergewa GmbH, som ägde 75 % av aktierna, företaget ett förlagslån på 1,5 miljoner tyska mark.

2. Marknadsföringsstrategi

(15) Marknadsföringsstrategin hade följande tre mål: Produktutveckling, produktpolicy och försäljningsökning. Generellt var det tänkt öka företagets marknadsorientering.

3. Kostnadsbesparingsåtgärder

(16) De besparingar som var enklast att realisera hade redan genomförts inom ramen för den tidigare omstruktureringen. Saneringsprogrammet omfattade dock ytterligare kostnadsbesparingar, som främst gick ut på att sänka elförbrukningen och transportkostnaderna.

(17) Enligt de uppgifter som har kommit in till kommissionen skulle alla dessa åtgärder tillsammans göra företaget bärkraftigt och lönsamt igen. För detta hade det emellertid krävts en omsättningsökning från 6 845 000 tyska mark 1996 till 7 miljoner tyska mark 1998 och till 8 miljoner tyska mark 1999.

(18) Med anledning av ovan nämnda åtgärder till förmån för Greußener Salamifabrik GmbH inledde kommissionen förfarandet i artikel 88.2 i fördraget. Åtgärderna kan sammanfattas enligt följande:

- Thüringer Aufbaubanks garanti för 80 % av två lån på sammanlagt 1,1 miljoner tyska mark i december 1996 (garantibelopp: 880 000 tyska mark).
 - Ianspråktagande av en del av garantierna (370 000 tyska mark) inom ramen för omstruktureringen respektive skuldomläggningen 1997.
 - Thüringer Aufbaubanks andra garanti för 80 % av ett banklån på 2,5 miljoner tyska mark (garantibelopp: 2 miljoner tyska mark) 1997.
- (19) Eftersom garantierna ställdes för ett företag i finansiella svårigheter, måste kommissionen utgå från att stödinslaget vid tidpunkten för beviljandet motsvarar 100 % av det garanterade beloppet, dvs. 880 000 tyska mark år 1996 och 2 miljoner tyska mark år 1997, totalt således 2,88 miljoner tyska mark.
- (20) Förfarandet i artikel 88.2 i fördraget inleddes med avseende på ovan nämnda åtgärder, eftersom kommissionen betvivlade att åtgärderna stämde överens med kommissionens skrivelse SG(89) D/4328 av den 5 april 1989 om statliga garantier och med 1994 och 1997 års gemenskapsriktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter⁽⁵⁾. Kommissionen hänvisade till riktlinjerna och betvivlade att företagets lönsamhet skulle kunna återställas genom omstruktureringen, att principen om att omstrukturingsstöd bara får ges en gång hade följts och att kravet på ett fullständigt genomförande av omstrukturingsplanen var uppfyllt.
- (21) Stöd nr 1 beviljades i form av statliga garantier, vilket innebär att det måste stämma överens med kommissionens skrivelse till medlemsstaterna SG(89) D/4328 av den 5 april 1989. I nämnda skrivelse förklarar kommissionen att garantierna bara kan godkännas, om det i avtal fastställs att garantierna endast får tas i anspråk på särskilda villkor. Ett sådant villkor kan också vara att det måste presenteras ett konkursbeslut med avseende på företaget. Av de inkomna uppgifterna framgår inte att garantierna enbart kunde tas i anspråk på särskilda villkor.
- (22) Stödet beviljades, eftersom företaget befann sig i ekonomiska svårigheter och behövde saneras. Stödet måste därför granskas inom ramen för de gemenskapsriktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter som gällde vid den tidpunkt då garanti-

erna beviljades. När det gäller stöd nr 1 har kommissionen inga uppgifter som skulle kunna användas för att pröva om stödet stämmer överens med nämnda riktlinjer. När det gäller stöd nr 2 ser det ut som om tre av villkoren i omstruktureringsriktlinjerna inte var uppfyllda. Det verkar som om stödet inte återställde företagets lönsamhet. Det verkar dessutom som om företaget skulle ha försökt att återställa sin lönsamhet och lösa sina problem genom expansion. En expansion skulle kunna leda till en oskälig snedvridning av konkurrensen. Sist men inte minst är det oklart om omstrukturingsplanen har genomförts fullt ut.

III. SYNUNKTER FRÅN BERÖRDA PARTER

- (23) Kommissionen har fått synpunkter från företaget Kemper Fleischwarenfabrik (Nortrup), den tyska köttindustrins förening Bundesverband der Deutschen Fleischwareindustrie e.V. (Bonn) och en tredje part, som vill vara anonym. Alla tre parter ansåg att en ökad omsättning bara hade kunnat uppnås genom sänkta priser, vilket skulle ha skadat sektorn. Bundesverband der Deutschen Fleischwareindustrie e.V. (nedan kallad "Bundesverband") påpekade att en procent av de tyska köttförädlingsföretagen lämnar marknaden varje år. Enligt Bundesverband kan endast de bästa överleva i den intensiva konkurrensen på marknaden. Om ett företag hålls vid liv genom konstgjord andning, skadas sektorns intressen. Enligt Bundesverband har nästan alla företag i sektorn samma marknadsföringsstrategi som den föreslagna. Utan betydande resurser – som inte fanns – är en sådan strategi enligt Bundesverband emellertid dömd att misslyckas.

IV. SYNUNKTER FRÅN TYSKLAND

- (24) Bortsett från en ansökan om förlängning av den utsatta tiden för svar lämnade Tyskland sina synpunkter genom skrivelser av den 22 juli 1999, den 28 juli 1999, den 6 augusti 1999 och den 23 februari 2000.
- (25) I den första skrivelsen meddelade Tyskland att en del av företaget hade övertagits av ett annat företag.
- (26) I den andra skrivelsen meddelade Tyskland sin avsikt att lägga fram garantiavtalet med garantivillkoren. Dessutom överlämnades omstrukturingsplanen för den första omstruktureringen och utlovades en presentation av de finansiella resultaten av den andra omstruktureringen. Dessutom utlovades ytterligare uppgifter som skulle förklara varför omsättningsmålen inte hade uppnåtts efter den andra saneringen.

⁽⁵⁾ EGT C 368, 23.12.1994, s. 12, respektive EGT C 283, 19.9.1997, s. 2.

(27) I sin skrivelse av den 28 juli 1999 påpekade Tyskland dessutom att företaget inte planerade någon utökning av sin produktionskapacitet utan skulle producera ungefär lika mycket som tidigare (1994/1995). Företagets svårigheter berodde enligt Tyskland på externa faktorer såsom utbrott av klassisk svinpest, den ryska marknadens sammanbrott och BSE-krisen. Enligt Tyskland var det inte sannolikt att stödet skulle snedvrída konkurrensen, eftersom det stödmottagande företaget tillhörde kategorin små och medelstora företag och bara vara verksamt i delstaten Thüringen.

(28) I den tredje skrivelsen (6 augusti 1999) bifogade Tyskland garantiavtalet och saneringsprogrammet för den första omstruktureringen.

(29) I sin skrivelse av den 23 februari 2000 meddelade Tyskland att det hade inletts ett insolvensförfarande mot Greußener Salamifabrik GmbH och att bankerna hade sagt upp sina lån. Dessutom bifogades en skrivelse från företagets huvudbank, Dresdner Bank, där banken konstaterade att företagets konkurrenter säkerligen skulle uttala sig mot stödet.

V. BEDÖMNING

Organisationen av marknaderna

(30) Genom åtgärden beviljades stöd till ett köttförädlingsföretag. Enligt artikel 40 i rådets förordning (EG) nr 1254/1999 av den 17 maj 1999 om den gemensamma organisationen av marknaden för nötkött⁽⁶⁾ och enligt artikel 21 i rådets förordning (EEG) nr 2759/75 av den 29 oktober 1975 om den gemensamma organisationen av marknaden för griskött⁽⁷⁾ gäller artiklarna 87, 88 och 89 i fördraget för de produkter som omfattas av nämnda förordningar. De sektorer som berörs av stödåtgärden omfattas därför av gemenskapens riktlinjer för statligt stöd.

Förbud mot statligt stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i fördraget

(31) Enligt artikel 87.1 i fördraget är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrída konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den gemensamma markna-

den i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

(32) Stödet beviljades i form av statliga garantier. Tack vara garantierna kunde det stödmottagande företaget låna pengar för att överleva i stället för att gå i konkurs eller omstruktureras.

(33) Stöd nr 1 beviljades 1996. Icke-anmält statligt stöd måste bedömas på grundval av de bestämmelser som gällde vid tidpunkten för stödets beviljande. Den rättsliga grunden för bedömning av statliga garantier 1996 var kommissionens skrivelse till medlemsstaterna SG(89) D/4328 av den 5 april 1989. I den skrivelsen förklarade kommissionen att alla statliga garantier omfattas av artikel 87.1 i fördraget. I samband med statliga lånegarantier till ett företag i ekonomiska svårigheter finns det en presumtion att den finansiella överföringen inbegriper statligt stöd, i enlighet med punkt 2.3 i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter (nedan kallade "1994 års riktlinjer"). Såsom framgår av skäl 7 befann sig företaget i ekonomiska svårigheter vid tidpunkten för stödets beviljande. Enligt punkt 2.1 i 1994 års riktlinjer är de typiska symptomen för att ett företag befinner sig i svårigheter bland annat minskande lönsamhet, minskande omsättning och minskande kassaflöde.

(34) Stöd nr 2 anmäldes 1997. Anmält statligt stöd måste bedömas på grundval av de bestämmelser som gällde vid tidpunkten för stödets bedömning. I punkt 4 i kommissionens tillkännagivande om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på statligt stöd i form av garantier⁽⁸⁾ nämns de fyra villkor som måste vara uppfyllda för att en enskild statlig garanti inte skall utgöra statligt stöd enligt artikel 87.1 i fördraget. Redan det första av dessa villkor är inte uppfyllt, eftersom Tyskland har bekräftat att låntagaren, dvs. Greußener Salamifabrik GmbH, vid tidpunkten för beviljandet av den andra garantin var att betrakta som företag i svårigheter (se skäl 9).

(35) Åtgärden utgör således stöd som beviljats genom statliga medel (via Thüringer Aufbaubank).

(36) Eftersom garantierna ställdes för ett företag i ekonomiska svårigheter, utgår kommissionen från att stödinlaget motsvarar 100 % av det garanterade beloppet på 880 000 tyska mark för den första och 2 miljoner tyska mark för den andra garantin, totalt således 2,88 miljoner tyska mark.

⁽⁶⁾ EGT L 160, 26.6.1999, s. 21. Förordningen senast ändrad genom kommissionens förordning (EG) nr 1899/2004 (EUT L 328, 30.10.2004, s. 67).

⁽⁷⁾ EGT L 282, 1.11.1975, s. 1. Förordningen senast ändrad genom 2003 års anslutningsakt.

⁽⁸⁾ EGT C 71, 11.3.2000, s. 14.

(37) Stödet gynnar vissa företag, närmare bestämt ett enda företag, nämligen Greußener Salamifabrik GmbH.

Tyskland har heller inte krävt att artikel 87.2 skall tillämpas.

(38) Om ett statligt stöd förstärker ett företags ställning i förhållande till andra konkurrerande företag tyder detta enligt EG-domstolens rättspraxis generellt på att stödet snedvrider konkurrensen⁽⁹⁾. Varken stödets relativt obetydliga belopp eller det mottagande företags relativt ringa storlek utesluter på förhand möjligheten att handeln mellan medlemsstaterna kan påverkas⁽¹⁰⁾.

Artikel 87.3 i fördraget: Undantag där kommissionen har utrymme för skönsässig bedömning

(44) I artikel 87.3 i fördraget förtecknas de stöd som kan anses vara förenliga med den gemensamma marknaden. Vid sidan om den nationella ståndpunkten måste stödets förenlighet med fördraget också granskas ur gemenskaps-synvinkel. Undantagen i artikel 87.3 måste tolkas snävt för att man skall kunna säkerställa att den gemensamma marknaden fungerar friktionsfritt.

(39) En åtgärd påverkar handeln mellan medlemsstaterna, om den försvarar import från andra medlemsstater eller underlättar export till andra medlemsstater. Avgörande är att åtgärden påverkar eller hotar att påverka handeln mellan medlemsstaterna.

(45) När det gäller artikel 87.3 a i fördraget bör följande påpekas: Det stödmottagande företaget har sitt säte i en region vars ekonomiska läge jämfört med gemenskapsnivån – i enlighet med riktlinjerna för statligt stöd för regionala ändamål⁽¹²⁾ – kan betraktas som ytterst ogynnsamt (bruttonationalprodukt per capita – mätt som köpkraft – mindre än 75 % av gemenskapsgenomsnittet). Enligt nämnda riktlinjer för statligt stöd för regionala ändamål (och en tidigare version av dessa riktlinjer⁽¹³⁾) är bestämmelserna om beviljande av statligt stöd till regioner i enlighet med artikel 87.3 a i fördraget inte tillämpliga på jordbrukssektorn. Stöd till produktion, förädling och saluföring av de varor som återfinns i förteckningen i bilaga I kan därför inte grundas på artikel 87.3 a i fördraget.

(40) De produkter som gynnas genom stödåtgärden är föremål för handel mellan medlemsstaterna⁽¹¹⁾ och därmed utsatta för konkurrens. Det finns därför anledning att befara att åtgärden har påverkat handeln mellan medlemsstaterna.

(41) Följaktligen utgör åtgärden stöd i den mening som avses i artikel 87.1 i EG-fördraget.

(46) När det gäller artikel 87.3 b i fördraget konstaterar kommissionen att åtgärden i fråga varken främjar genomförandet av viktiga projekt av gemensamt europeiskt intresse eller avhjälpes en allvarlig störning i Tysklands ekonomi.

Artikel 87.2 i fördraget: Undantagsbestämmelser

(42) Det finns undantag från förbudet i artikel 87.1 i fördraget, nämligen de som nämns i artikel 87.2 och 87.3 i fördraget.

(47) Åtgärden har inte heller de syften som nämns i artikel 87.3 d i fördraget och är inte heller lämpad för dessa.

(43) På grund av sitt slag och syfte uppfyller stödet inte villkoren för undantagen enligt artikel 87.2 i fördraget.

Artikel 87.3 c i EG-fördraget

(48) Enligt artikel 87.3 c kan som förenligt med den gemensamma marknaden anses stöd för att underlätta utveckling av vissa näringsverksamheter eller vissa regioner, när det inte påverkar handeln i negativ riktning i en omfattning som strider mot det gemensamma intresset.

⁽⁹⁾ Domstolens dom av den 17 september 1980 i mål 730/79, Philip Morris Holland BV mot Europeiska gemenskapernas kommission, Rec. 1980, s. 2671, punkterna 11 och 12.

⁽¹⁰⁾ Domstolens dom av den 21 mars 1990 i mål C-142/87, Konungariket Belgien mot Europeiska gemenskapernas kommission, Rec. 1990, s. I-959, punkt 43, och domstolens dom av den 14 september 1994 i de förenade målen C-278/92, C-279/92 och C-280/92, Konungariket Spanien mot Europeiska gemenskapernas kommission, Rec. 1994, s. I-4103, punkterna 40–42.

⁽¹¹⁾ I köttsektorn finns en betydande handel mellan staterna. 1996 omfattade handeln runt 8 miljoner ton kött (slaktkroppsvikt) i EU, vilket motsvarar cirka 23 % av 1996 års totala köttproduktion. (Källa: Eurostat.)

⁽¹²⁾ EGT C 74, 10.3.1998, s. 9.

⁽¹³⁾ EGT C 31, 3.2.1979, s. 9.

(49) Normalt skulle kommissionen använda 2004 års gemenskapsriktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter⁽¹⁴⁾ (nedan kallade "2004 års riktlinjer") för att avgöra om stöd till företag i ekonomiska svårigheter är förenligt med artikel 87.3 c i fördraget. Enligt punkterna 103 och 104 i 2004 års riktlinjer gäller emellertid följande: De anmälningar som registrerats hos kommissionen före den 10 oktober 2004 granskas enligt de villkor som gällde när anmälan gjordes, och de icke-anmälda undsättnings- eller omstrukturingsstöd som till fullo beviljades innan 2004 års riktlinjer offentliggjordes, granskar kommissionen på grundval av de riktlinjer som var tillämpliga när stödet beviljades. Stöd nr 1 beviljades 1996 och stöd nr 2 anmälades i november 1997. Vid denna tidpunkt gällde 1994 års riktlinjer. I jordbrukssektorn får medlemsstaterna enligt punkt 2.2 i 1994 års riktlinjer fortsätta att på enskilda stödmottagare inom sektorn tillämpa kommissionens särskilda bestämmelser om undsättnings- eller omstrukturingsstöd som gällde innan nämnda riktlinjer trädde i kraft. Tyskland har inte begärt att få utnyttja denna möjlighet. Åtgärden har därför bedömts på grundval av 1994 års riktlinjer.

Stöd nr 1

(50) Stöd nr 1 gäller en statlig garanti för 80 % av lån till ett värde av sammanlagt 1,1 miljarder tyska mark. Kommissionen inledde förfarandet i artikel 88.2 i fördraget av följande skäl:

- Det var inte säkert att garantin uppfyllde de särskilda villkoren för statliga garantier.
- Det fanns ingen omstrukturingsplan (saneringsprogram) som visade att stödet stämde överens med riktlinjerna för undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter.

(51) Tyskland har skickat en kopia av garantiavtalet. Enligt avtalet kan garantin bara tas i anspråk, om det stödmottagande företaget befinner sig i ekonomiska svårigheter (konkursförfarande eller liknande) och om det lån som garantin gäller inte kan återbetalas genom försäljning av andra företagstillgångar. Därmed uppfyller garantin det villkor som fastställs i kommissionens skrivelse till medlemsstaterna SG (89) D/4328 av den 5 april 1989⁽¹⁵⁾. Det betyder att garantin uppfyllde de särskilda villkoren för statliga garantier.

(52) Eftersom det stödmottagande företaget, dvs. Greußener Salamifabrik GmbH, var att betrakta som företag i svårig-

heter vid tidpunkten för garantins beviljande, måste stödet emellertid granskas inom ramen för de gemenskapsriktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter som gällde vid den tidpunkt då garantierna ställdes (se skäl 49). Garantin beviljades inom ramen för det stödmottagande företags sanering.

(53) Tyskland har överlämnat en rapport från företaget Dr. Zimmermann & Partner av den 9 september 1996. Tyskland har uppgett att det är denna rapport som är det saneringsprogram som lades fram vid tidpunkten för beviljandet av det första statliga stödet. Av följande skäl är rapporten emellertid olämplig som saneringsprogram: Rapportens status är oklar, och någon omstrukturering nämns inte i rapporten.

(54) Rapporten verkar i stället bestå av en redogörelse för företagets situation den 9 september 1996. Enligt rapporten orsakades företagets svårigheter av BSE-krisen och bortfallet av exportmarknaderna i Östeuropa. I rapporten förekommer dock siffror som har ändrats för hand – förmodligen vid en senare tidpunkt. Ändringarnas status är oklar. Det är inte heller klart om planen har godkänts av företagets ägare.

(55) I rapporten redogörs för företagets kostnadsstruktur och kapitalbehov i september 1996. Bortsett från en beskrivning av företagsledningens stärkande är det oklart hur företaget skall omstruktureras. Om rapporten vid tidpunkten för sitt utarbetande var tänkt som omstruktureringsplan, vilket är oklart, skulle detta kunna tolkas som att företaget enligt rapporten skulle kunna övervinna sina svårigheter genom expansion och utan någon omstrukturering.

(56) Enligt 1994 års riktlinjer kan ett stöd anses vara förenligt med den gemensamma marknaden, om det

- a) återupprättar företagets lönsamhet,
- b) undviker att stödet otillbörligt snedvrider konkurrensen,
- c) står i förhållande till kostnader och fördelar med omstruktureringen, och
- d) är föremål för årliga rapporter om övervakning av omstruktureringsplanens genomförande.

⁽¹⁴⁾ EUT C 244, 1.10.2004, s. 2.

⁽¹⁵⁾ Skrivelsen har ersatts med kommissionens tillkännagivande om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på statligt stöd i form av garantier (EGT C 71, 11.3.2000, s. 14).

(57) Enligt rapporten från Dr. Zimmermann & Partner har det stödmottagande företags omsättning stadigt sjunkit sedan 1994. Enligt rapporten skulle omsättningen ändå öka igen under efterföljande år. Det förklaras emellertid inte varför man förväntade sig en sådan utveckling, trots att lönsamhetens återställande var beroende av detta trendbrott. Enligt punkt 3.2.2 i 1994 års riktlinjer måste "förbättringen i lönsamhet [...] huvudsakligen vara ett resultat av interna åtgärder som återfinns i omstruktureringsplanen och som endast får vara baserade på externa faktorer såsom prisökningar [...], om de marknadsantaganden som gjorts allmänt erkänns". Eftersom detta villkor inte är uppfyllt, anser kommissionen inte att det stöd som har beviljats i form av en garanti återupprättar företagets lönsamhet.

(58) Lönsamheten skulle återupprättas genom en omsättningsökning. Trots att omsättningsökningen uppenbarligen skulle ha kunnat uppnås med den befintliga produktionskapaciteten, skulle lönsamheten bara ha kunnat återupprättas på bekostnad av konkurrerande företags marknadsandelar (om däremot marknaden hade varit stabil, såsom det konstateras i "omstrukturerings"-rapporten, skulle efterfrågan sjunka). Kommissionen kommer därför också fram till att stödet inte undviker att otillbörligt snedvrider konkurrensen, eftersom lönsamhetens återställande skulle ha varit till nackdel för konkurrerande företag.

(59) Det är svårt att avgöra om kravet på att stödet måste stå i förhållande till omstruktureringskostnader och fördelar är uppfyllt. Stödmottagande företag förväntas normalt att på ett påtagligt sätt bidra till omstruktureringsplanen med egna medel eller från extern marknadsfinansiering. Enligt rapporten från Dr. Zimmermann & Partner skulle företagets ägare tillföra nytt kapital, men det är oklart om så verkligen skedde. Kommissionen kan därför inte avgöra om stödet i detta hänseende verkligen stämmer överens med 1994 års riktlinjer.

(60) Sist men inte minst är det oklart hur det var tänkt att övervaka "omstruktureringen". Därför är inte heller detta villkor i riktlinjerna uppfyllt.

(61) Greußener Salamifabrik GmbH uppfyller kriterierna för att klassificeras som litet respektive medelstort företag. När det gäller små och medelstora företaget kräver kommissionen enligt punkt 3.2.4 i 1994 års riktlinjer av omstruktureringsstöd inte att de uppfyller samma strikta villkor som stöd till omstrukturering av större företag, eftersom sådant stöd i regel påverkar handeln i mindre utsträckning. Denna mildare bedömning av omstruktureringsstöd till små och medelstora företag gäller dock framför allt rapporteringskravet och kravet på kapacitets-

minskning i sektorer med strukturell överkapacitet. Utan att principen om en mildare bedömning av små och medelstora företag påverkas har det redan fastställts att stödet inte återupprättar det stödmottagande företags lönsamhet (se skäl 57), och att det skulle kunna leda till en oskäligen snedvridning av konkurrensen.

(62) Av dessa skäl anser kommissionen att stöd nr 1, som beviljades Greußener Salamifabrik GmbH i form av statliga garantier för ett belopp på upp till 880 000 tyska mark, är oförenligt med artiklarna 87 och 88 i fördraget. Eftersom stödet har beviljats olagligt och är oförenligt med fördraget, måste det återbetalas.

Stöd nr 2

(63) Stöd nr 2 gäller ianspråktagande av en del av den första garantin och utbetalning av 370 000 tyska mark till Sparkasse Erfurt inom ramen för skuldomläggningen respektive omstruktureringen 1997, samt en statlig garanti för 80 % av det lån på 2,5 miljoner tyska mark som Dresdner Bank finansierade 1997.

(64) Eftersom den första garantin, såsom fastställs i skäl 62, är ett stöd som har beviljats Greußener Salamifabrik GmbH olagligt och som är oförenligt med artiklarna 87 och 88 i fördraget, gäller samma sak för ianspråktagandet av en del av den första garantin inom ramen för den andra omstruktureringsplanen.

(65) Den statliga garantin för 80 % av lånet på 2,5 miljoner tyska mark måste bedömas med tillämpning av bestämmelserna i kommissionens tillkännagivande om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på statligt stöd i form av garantier (se skäl 34). Av de allmänna villkor för garantier som tillämpas av Thüringer Aufbau-bank, och som föreligger kommissionen, framgår att garantier bara får tas i anspråk om det företag som drar nytta av garantin befinner sig i ekonomiska svårigheter (konkursförfarande eller liknande) och om det lån som garantin gäller inte kan återbetalas genom försäljning av andra företagstillgångar (se skäl 51). De särskilda villkoren i punkt 5.3 i kommissionens meddelande är därmed uppfyllda.

(66) Enligt punkt 2.1 i 1994 års riktlinjer är de typiska symptomen för att ett företag befinner sig i svårigheter minskande lönsamhet, allt större förluster, minskande omsättning, växande varulager, överskottskapacitet, minskande kassaflöde, ökande skuld, stigande ränteutgifter och lågt värde på nettotillgångar.

- (67) Eftersom Tyskland förklarade att det fanns ständig risk för insolvens, fastställdes att Greußener Salamifabrik GmbH var ett företag i svårigheter vid den tidpunkt då garantierna ställdes (se skälen 9 och 34). Stödet måste därför granskas inom ramen för gemenskapens gällande riktlinjer för statligt stöd till undsättning och omstrukturering av företag i svårigheter. Såsom förklaras i skäl 49 rör det sig om 1994 års riktlinjer. Förfarandet i artikel 88.2 i fördraget inleddes med avseende på stödet, eftersom kommissionen hyste tvivel om att följande villkor i 1994 års riktlinjer var uppfyllda:
- Omstruktureringsstöd bör normalt bara ges en gång.
 - Stödet bör återupprätta företagets lönsamhet.
 - Stödet får inte leda till en otillbörlig snedvridning av konkurrensen.
 - Omstruktureringsplanens genomförande måste övervakas med hjälp av årliga rapporter.
- (68) Enligt punkt 3.2.2 i i 1994 års riktlinjer bör omstruktureringsstöd normalt bara ges en gång. Tyskland har inte yttrat sig om detta.
- (69) Det faktum att ytterligare ett stöd beviljades inom ramen för en andra omstrukturering strider mot principen om att omstruktureringsstöd bara får ges en gång.
- (70) Enligt kommissionen var det tveksamt om den omstruktureringsplan som lades fram som grund för det andra omstruktureringsstödet (i form av den andra garantin) skulle kunna återupprätta företagets lönsamhet. För detta skulle det ha krävts en avsevärd omsättningsökning. En sådan utveckling var emellertid osannolik, särskilt när det redan vid förfarandets inledande visade sig att de första omsättningsprognoserna hade varit för optimistiska. Tyskland har varken motiverat eller förklarat de omsättningsprognoser som meddelades. Kommissionen betvivlar därför fortfarande att stödet uppfyller villkoret att omstruktureringsplanen måste återupprätta företagets långfristiga lönsamhet.
- (71) Tyskland har lagt fram två argument i fråga om kriteriet enligt vilket det måste undvikas att stödet otillbörligt snedvrider konkurrensen. För det första anser Tyskland att företaget är för litet för att kunna snedvrider konkurrensen eller påverka handeln mellan medlemsstaterna. För det andra hävdar Tyskland att företaget inte kommer att utöka sin produktionskapacitet utan bara kommer att utnyttja sin befintliga kapacitet bättre.
- (72) Mot det första argumentet talar EG-domstolens rättspraxis (se skäl 38). När det gäller det andra argumentet bör det påpekas att kommissionen, i enlighet med punkt 3.2.2 ii i 1994 års riktlinjer, bara kräver kapacitetsminskning om det finns ett strukturellt överskott i EU. Kommissionen fastställde vid tidpunkten för förfarandets inledande att den berörda sektorn inte led av överkapacitet. Kommissionen undrade emellertid hur åtgärden skulle kunna anses vara i det gemensamma intresset, om den syftade till en produktionsökning som automatiskt skulle minska de konkurrerande företagens marknadsandelar.
- (73) Tyskland har inte alls förklarat hur marknaden skulle kunna absorbera produktionsökningen utan negativa följder för de konkurrerande företagen. Tyskland har inte heller yttrat sig om förhållandet mellan fördelarna för det stödmottagande företaget och kostnaderna för sektorn som helhet. Kommissionen kan därför inte avgöra om stödet undviker att otillbörligt snedvrider konkurrensen.
- (74) Tyskland har inte lämnat några uppgifter om övervakningen av omstruktureringsplanens övervakning.
- (75) Den 8 januari 1997 övertog företaget Ergewa GmbH 75 % av det stödmottagande företags aktier. Det är oklart om Ergewa kan klassificeras som litet eller medelstort företag i den mening som avses i 1994 års riktlinjer. Därför är det också oklart om Greußener Salamifabrik GmbH, som till 25 % ägs av Ergewa, fick en ny status. Även om principen om en mildare bedömning av omstruktureringsstöd till små och medelstora företag (punkt 3.2.4 i 1994 års riktlinjer) tillämpas, måste det emellertid konstateras att sektorn inte lider av överkapacitet och att uppfyllandet av övervakningsvillkoret inte kunde bedömas på grund av bristande uppgifter (se skäl 72). Bedömningen av det aktuella stödet påverkas därför inte av om det stödmottagande företaget även 1997 skulle ha kunnat klassificeras som litet eller medelstort företag.
- (76) Av dessa skäl anser kommissionen att stöd nr 2, som beviljades Greußener Salamifabrik GmbH i form av statliga garantier för ett belopp på upp till 2 miljoner tyska mark, är oförenligt med artiklarna 87 och 88 i fördraget. Genom skrivelser av den 4 februari 1999 och den 18 maj 2005 meddelade Tyskland att garantin bara beviljades under förutsättning att den godkändes av kommissionen. Stödet är oförenligt med fördraget, men eftersom inga belopp har utbetalats inom ramen för garantin krävs ingen återbetalning.

VI. SLUTSATS

- (77) Kommissionen kommer fram till att det statliga stöd som har beviljats i form av statliga garantier på 880 000 tyska mark (stöd nr 1) respektive 2 miljoner tyska mark (stöd nr 2), dvs. sammanlagt 2,88 miljoner tyska mark, för lån till ett värde av 1,1 miljoner tyska mark respektive 2,5 miljoner tyska mark, dvs. sammanlagt 3,6 miljoner tyska mark, är oförenligt med den gemensamma marknaden.
- (78) Stöd som har beviljats olagligt och som är oförenliga med fördraget måste återbetalas. Kommissionen konstaterar att det inleddes ett insolvensförfarande mot Greußener Salamifabrik GmbH den 1 oktober 1999. Eventuellt är återbetalningen fortfarande nödvändig, eftersom kommissionen inte vet om företaget har upphört att existera till följd av insolvensförfarandet.
- (79) Kommissionen uppmärksammar Tyskland på kommissionens tillkännagivande om tillämpningen av artiklarna 87 och 88 i EG-fördraget på statligt stöd i form av garantier. Enligt punkt 6.4 och 6.5 i det meddelandet äger nationell lagstiftning tillämpning på frågan om stödets olaglighet påverkar det rättsliga förhållandet mellan staten och tredje part. Nationella domstolar kan behöva pröva om nationell lagstiftning utgör ett hinder för att infria garantiavtalen, och kommissionen anser att de vid en sådan bedömning skall beakta överträdelsen av gemenskapsrätten.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Det stöd som Tyskland 1996 beviljade Greußener Salamifabrik GmbH i form av en garanti på 880 000 tyska mark är oförenligt med den gemensamma marknaden.

Artikel 2

1. Tyskland skall vidta de åtgärder som krävs för att av stödmottagaren återkräva de belopp som har utbetalats inom ramen för den i artikel 1 nämnda garantin.
2. Återkravet skall ske utan dröjsmål och i enlighet med förfarandena i nationell lagstiftning, förutsatt att dessa förfaranden gör det möjligt att omedelbart och effektivt verkställa detta beslut. De belopp som skall återkrävas skall innefatta ränta som löper från den dag det olagliga stödet stod till stödmottagarnas förfogande till den dag det har återbetalats. Räntan skall beräknas på grundval av den referensränta som används vid beräkningen av bidragsekvivalenten inom ramen för regionalstöd.

Artikel 3

Det stöd som Tyskland avser att bevilja Greußener Salamifabrik GmbH i form av en garanti på 2 miljoner tyska mark är oförenligt med den gemensamma marknaden.

Detta stöd får därför inte genomföras.

Artikel 4

Tyskland skall inom två månader från delgivningen av detta beslut underrätta kommissionen om vilka åtgärder som har vidtagits för att följa beslutet.

Artikel 5

Detta beslut riktar sig till Förbundsrepubliken Tyskland.

Utfärdat i Bryssel den 20 juli 2005.

På kommissionens vägnar
Mariann FISCHER BOEL
Ledamot av kommissionen